

DEAF
CULTURE,
HERITAGE AND
DIVERSITY

Workshop Deaf Studies

Evenementen en organisaties

binnen de dovengemeenschap

Clubs en sociale bijeenkomsten voor doven

Co-funded by
the European Union

Inhoud

- Wat zijn 'evenementen en organisaties' in de dovengemeenschap?
- Voorbeelden van evenementen in de dovengemeenschap
- Waarom zijn deze evenementen belangrijk?
- Doel van dovenorganisaties
- Dovenclubs

Onstaan dovenclubs

Reactie op:

- sociale uitsluiting
- gebrek aan overheidssteun
- de wens van dove mensen om zelf keuzes te maken.

Wiener Taubstummen Club "Glück auf"
1880 - 1900, 20-jarig jubileumfeest

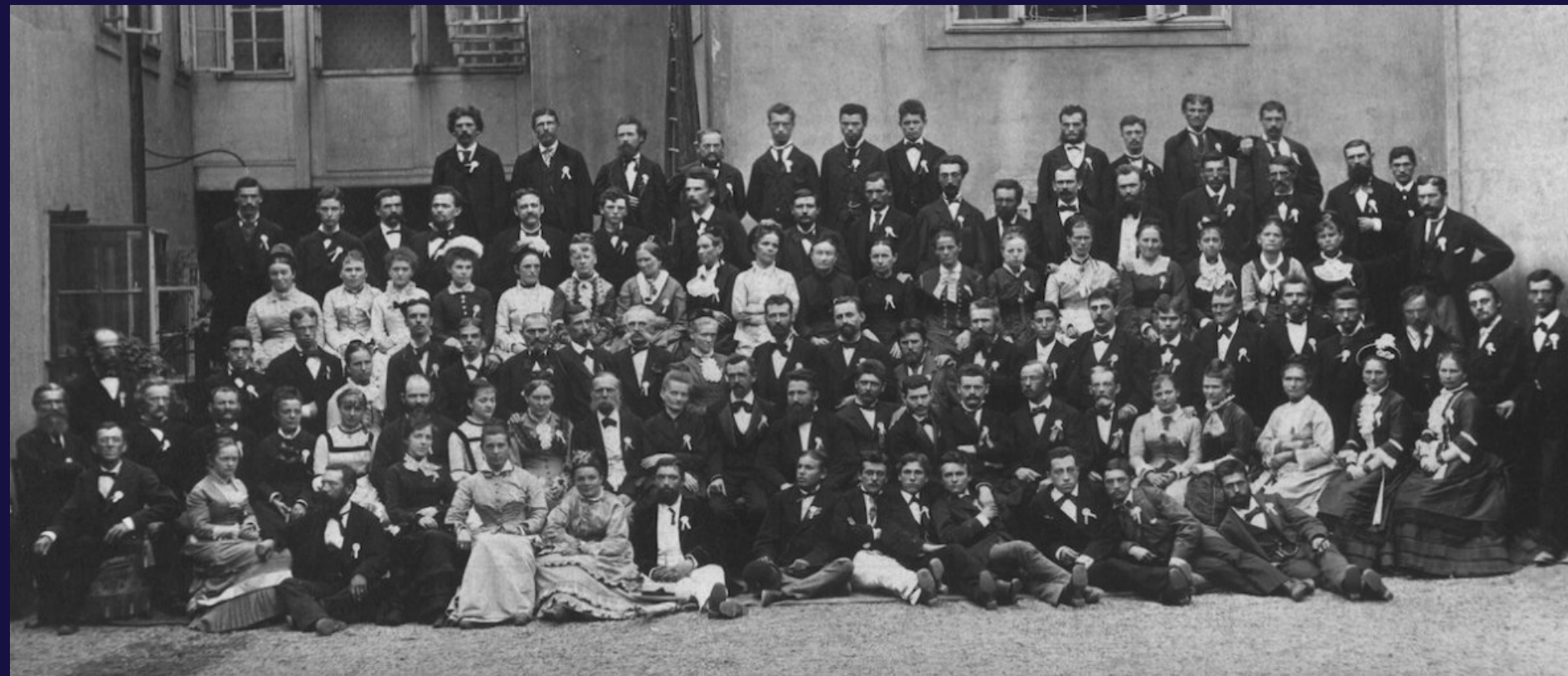

DEAF
CULTURE,
HERITAGE AND
DIVERSITY

Sociaal isolement en uitsluiting

- Veel dove mensen waren **sociaal geïsoleerd**.
- **Weinig kansen** op onderwijs of werk
- Ze werden vaak gezien als 'onopvoedbaar'.
  - > De behoefte **om contact te leggen met gelijkgestemden** was groot.

Zur Erinnerung (1879)
Ter nagedachtenis aan
het 100-jarig bestaan
van het K.k. Instituut
voor Doven in Wenen

Scholen als ontmoetingsplaatsen

- Vaak **ontstonden** de eerste **gemeenschappen** in of rond scholen voor doven.
- Oud-leerlingen hielden contact en organiseerden **regelmatig bijeenkomsten**.
- Deze bijeenkomsten -> vormden de **organisatorische kern** van dovenverenigingen.

De invloed van gebarentaal

- maakte **natuurlijke communicatie** tussen dove mensen mogelijk
- bevorderde de ontwikkeling van een **unieke dovecultuur**
- de wens **om** deze taal en cultuur **te behouden en te bevorderen** -> oprichting van verenigingen

Wiener Taubstummen Frauen – Verein (1890)

Organisatie en structuur

Eerste bijeenkomsten:

- werden georganiseerd door individuele dove mensen – vaak **met een groot netwerk** en **zeer betrokken**
- vonden plaats in **herbergen, gemeenschapszalen of privéwoningen**

- Na verloop van tijd **ontstonden er formele structuren**, met statuten, gekozen besturen en regelmatige bijeenkomsten.

Doel van dovenclubs

- Bevordering van **kennis**
(bijv. via lezingen, workshops)
- Sociale **bijeenkomsten** en wederzijdse ondersteuning
- **Belangenbehartiging** voor de rechten van dove mensen
- **Behoud** van gebarentaal
- Oprichting van sport-, theater- of cultuurverenigingen

Taubstummengesellschaft
bij de Dreher Bierhalle (1896)
© Ludwig Pollak

Wettelijk kader

Uiteindelijk werden veel verenigingen **officieel geregistreerd** (bijvoorbeeld als non-profitorganisaties/ngo's).

Hierdoor konden ze:

- **donaties** te verzamelen
- **openbare evenementen** te organiseren
- meer **erkenning** te krijgen

Geschiedenis van dovenverenigingen

In 1900:

1. Parijs 1838
2. Berlijn 1848
3. Berlijn 1849
4. Leipzig 1864
5. Luik 1864
6. Wenen 1865
7. Dresden 1866
8. Kopenhagen 1866
9. Stockholm 1868
10. Praag 1868

In 2024:

1. Berlijn 1848
2. Leipzig 1864
3. Wenen 1865
4. Dresden 1866
5. Kopenhagen 1866
6. Stockholm 1868
7. Praag 1868
8. Hannover 1872
9. Milaan 1874
10. Oslo 1878

Ontwikkeling van de ledendynamiek

Traditioneel:

- strikte lidmaatschapscriteria
- leden vaak **ingedeeld op basis van werk, ras of sport**

Tegenwoordig:

- de focus is verschoven naar **inclusiviteit**
- waardoor individuen kunnen deelnemen op basis van persoonlijke interesses en behoeften
- weerspiegelt bredere maatschappelijke veranderingen

De verschillende aspecten van moderne dovenorganisaties

Ze gaan over verschillende onderwerpen, zoals:

- rechten
- meedoen in de samenleving
- werk en ontwikkeling

Ze behandelen veel belangrijke thema's.

Deze thema's laten zien hoe de rol van de dovengemeenschap in de samenleving is veranderd.

Dovenclub = dovenruimte

- Ruimte voor dove mensen om zichzelf te zijn
- Ruimte om jezelf te uiten als dove persoon
- Niet aangepast hoeven doen aan horende normen
- Je begrepen voelen
- Je mening kunnen geven zonder drempels

Gemengde deelname

- voornamelijk voor dove en slechthorende mensen
- vaak ook open voor gebarentaalleerders, tolken en horende bondgenoten die de dovencultuur respecteren

Wat zijn evenementen en organisaties binnen de dovengemeenschap?

Activiteiten en groepen opgezet door en voor dove mensen

- bevorderen **cultuur, taal, sport, het sociale leven en rechten**
- bieden **ondersteuning, onderwijs en een gemeenschap**

Voorbeelden van evenementen in de dovengemeenschap

- Dove **festivals** en culturele vieringen
- **Gebarentaal-theater** en -poëzie
- Educatieve **workshops** en **seminars**
- Sociale **bijeenkomsten**
- Dove **conferenties** en **openbare lezingen**
- **Sportevenementen** (Deaflympics, wereldkampioenschappen, **Oostenrijkse** „Gehörlosenbund“ vriendschappelijke toernooien)

Educatief congres 2025 van de Oostenrijkse „Gehörlosenbund“

Waarom zijn deze evenementen belangrijk?

- Voertaal = gebarentaal
- Bevordering van **gemeenschapsbanden** en **het gevoel van verbondenheid**
- **Kennis** en **ervaringen** van doven **delen**
- De dovenscultuur **vieren** en **in stand houden**

Welke soorten organisaties zijn er?

- Clubs en gemeenschapscentra voor doven (SWDA, SweDoRo, Clubhuis voor Doven Groningen)
- Landelijke verenigingen (bijv. Dovenschap)
- Onderwijsinstellingen voor doven (Kentalis, Auris)
- Sportteams voor doven en Deaflympics-comités (Martinistad, ZBSD, EDSO)
- Jeugd-, en belangenorganisaties (NDJ, Roze Gebaar)

Doel van organisaties voor doven

- **Opkomen** voor de rechten van doven en toegankelijkheid
- **Ondersteuning** van gebarentaal en culturele identiteit
- **Diensten aanbieden:** tolken, begeleiding, onderwijs
- De dovengemeenschap **in staat stellen** om leiding te geven en te groeien

Samenvatting

- Evenementen en organisaties helpen dove mensen **contact te leggen, zich te uiten en zich te ontplooien.**
- Ze bouwen aan een **sterke, inclusieve en mondige** dove gemeenschap.
- Ze spelen een sleutelrol bij **het behoud van de cultuur en het bevorderen van gelijkheid.**

Het belang van dovenverenigingen

- Na de dovenschool waren dovenclubs vaak de belangrijkste plek voor contact
- Ook dove mensen van horende scholen kwamen hiernaartoe
- Zij zochten contact met andere dove mensen
- Sommige clubs waren vooral gericht op spreken
- Maar via grotere clubs kwamen veel mensen toch in de gebarengemeenschap terecht

“Leren doof te zijn”

Voor veel mensen was dit de eerste plek waar zij andere dove mensen ontmoetten

Ze leerden daar over gebarentaal, dovencultuur en identiteit

DEAF
CULTURE,
HERITAGE AND
DIVERSITY

Sociale gemeenschap en gevoel van verbondenheid

Dove mensen ervaren in het dagelijks leven vaak sociaal isolement, omdat communicatie met horende mensen door **taalbarrières** een uitdaging kan zijn.

Een dovenclub biedt een plek waar dove mensen met elkaar kunnen communiceren in hun **natuurlijke taal**: gebarentaal.

Dit zorgt voor een gevoel van **gemeenschap, begrip en verbondenheid**.

Contact

<https://deafstudies.eu/>

Deaf Culture, Heritage and Diversity

@deafstudies.eu

TURKOOIS

Innosign

Witaf
Seit 1865 im Dienste der Gehörlosen

ISTITUTO DEI SORDI
DI TORINO